

Komiža - Misto o stu milijardi euri

Najljepše dalmatinsko malo misto

Komiža je kako stu euri. Kad jdon krepo, eur pade, a kad se kogod izleže - eur se dvine - smije se Igor Bjažević Lula, čija je procjena broja stalnih stanovnika u njegovu mjestu najbliža istini. Jer, falših je Komižana kao i ostalih otočana, zbog "muktatis" brodske karte, koliko hoćeš, ali fotokroničar Komiže Lula zna da se prava brojka vrti oko sedamsto i kusur, i da u samome mjestu zimi nema više ljudi od "stu eur". Zahvaljujući infrastrukturi koja je sada na otoku za pet, "stu eur" je i noćenje u boljim apartmanima, a Komiža se ne može izmjeriti ni u milijardama tih istih novčanica. Dovoljno je vidjeti akvatorij sredinom kolovoza, i sve je kjaro: ribarsko misto postalo je i nautički raj, pa nije rijetkost da je na usidrenim brodovima više ljudi nego na kopnu.

- Sredili smo cestu Komiža - Vis, dobili novu trafostanicu, te aktivirali jedan stari bazen za vodu i napravili još jedan novi. Vis tako, što se pitke vod tiče, nije ovisan o kopnu, što je pravo bogatstvo - kaže komiška gradonačelnica Tonka Ivčević i potvrđuje ono što nam je već rekao Lula, oduševljen što deset godina nije bilo redukcije vode, a ni u špici sezone više nema nikakvih problema s njezinim kapacitetima. Zato turizam u Komiži cvjeta.

Navala turista

- U srpnju smo imali 39 posto više gostiju - pohvalila nam se gradonačelnica, a tome nije pridonijela samo lgalizacija i prijavljivanje "rođaka", nego i stvarni porast zanimanja za romantičnu Komižu i njezino egzotično okruženje.

- I Modra špilja bilježi rekord, 1300 posjetitelja u jednom danu - naglasila je šefica jednog od najčišćih gradića u Hrvatskoj. U komunalnom poduzeću zaposlila je šest mladih ljudi koji po cijeli dan obilaze mjesto i kupe svaki papirić. U trenutku dok ovo pišem, u Komiži se "nisto raspuhalo". Vjetar nosi suncobrane, trese tende, a sva je sila kafića i štekata na rivi i trgiću Škor.

Tonka Ivčević, saborska zastupnica i komiška gradonačelnica

- To ti je štekativacija Hrvatske! - zafrkava se bard Jakša Fiamengo, a društvo za "stolom mudraca" konstatira da se domalo još neće moći ni proći od njih. Novinar Bogoljub Mitraković misli da se Komižani, nakon desetljeća izolacije u socijalizmu, tek privikavaju na furešte, uče se ljubaznosti, jer svaka je servilnost potpuno strana mentalitetu ovih ljudi.

Mediterranski duh

- Još ti je to ono, sjede dva Komižanina, piju kavu pa se smiju Španjolcima za susjednim stolom kako govore - drago je Bogoljubu da u mjestu ima vica i mediteranskog duha, i da je domaćima njihov način života i dalje važniji i od milijardu euri.

- Kad ljudi ovdje prvi put dođu, ne mogu vjerovati kako je sve usporeno, jednostavno. Zapravo, u početku im se učini da je to sve odglumljeno, režirano, a poslije shvate da je stvarno tako - kaže Bogoljub, a ja skrećem s turizma na temu koja je za nj vezana pupčanom vrpcom - bespravnu izgradnju.

Bogoljub Mitraković, općinski vijećnik i dopisnik 'Slobodne'

Otok dugo nije imao ni građevinskog ni turističkog inspektora. Kako se razvija turizam, tako bjesni i divlja gradnja. Osobito u Rukavcu - žao j kolegi Mitrakoviću što su se neimari zaigrali betonom i u donedavno netaknutoj prirodi. Kao gradski vijećnik, Mitraković vidi problem i u lokalnim vlastodršcima koji smjenjuju jedni druge, pa svaka vlast sa sobom dovlači svoje projekte.

A kad oni odu, nasljednici ih ne nastavljaju, nego nude i obećavaju nešto novo. Nema kontinuiteta, a kako se sve svodi na pomoć države otoku, to je velik problem, jer se od Zagreba prvo traži jedno, pa drugo...

Budaku tu nije mjesto

Na Visu, oazi slobode u porobljenoj Europi, otoku na kojem su Titovi partizani i saveznici pisali slavnu povijest Drugog svjetskog rata, `stanuje` književnik zločinac?! Iako su Komižani skinuli ploču s natpisom "Ulica Mile Budaka", ona formalno još postoji. Budakov je šef Pavelić Dalmaciju darovao fašistima, a onda je njemu, na antifašističkom Visu darovana ulica; kako blesavo, kako apsurdno...

Propada i stara i `nova` fabrika

"Neptun", koji je hranio mjesto i koji je Komižu uvozom ženske radne snage spasio od izumiranja, ne radi. Zgrada stare fabrike na plaži pred hotelom "Biševo" opasna je ruševina u koju klinci ulaze unatoč upozorenju. Ribarska Komiža, sa šezdesetak profesionalnih ribara, više nema tvornicu za preradu ribe, a nekad ih je imala sedam.

Fondovi

U posljednje je vrijeme aktualna ribarska luka. Saborska zastupnica Ivčević izborila je njezinu gradnju, ali zapelo je na natječaju. Lučka uprava nije našla izvođača, natječaj je poništen, a optica prebačena EU-u.

- U roku od 90 dana Europska delegacija savjetovat će nas iz kojeg fonda možemo tražiti novac za izgradnju luke - kaže Ivčević. Obećanih 46 milijuna kuna iz državne blagajne dovoljno je samo za cestu i glavni lukobran, pa Komižani polažu nade u Bruxelles jer je Zagreb dao odnosno, dat će, koliko može.

Nafumoni tovar

Komiža, nekoć neslavni rekorder po broju ovisnika o heroinu, "skinula se s igle". Baš kao i Split, koji joj je u tome osamdesetih bio ljuta konkurencija, prošla je apstinencijsku krizu, pa je problem narkomanije minoran. Na dande kad su otokom harale teške i lake droge podsjeti tu i tamo, i koja anegdota. Jednom je, priča Lula, težak u "Neptun" doveo tovara natovarenog s tri vreće marihuane. Nakon što se magarac napasao krive "trave" starac ju je pobrao pa došao pitati mlađariju iz fabrike što mu se događa s beštijom.

- Judi, ca je vo izi? Somo reve.

For sale

Dvadeset tisuća Komižana živi u San Pedru, a na Vis je danas gotovo više kuća nego stanovnika. Mladi koji ostanu na škoju naslijedit će toliko kuća i zemlje da će im biti dovoljno za pet života. Sprema li se Višanima velika rasprodaja?

Piše:Saša Ljubičić+ Snimio:Božo Vukičević+Slobodna Dalmacija, 22. 08. 2013.